

Onderwerp Informatie over herijking beleid duurzaamheid

Steller Wiersma

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 8670

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 4684553

Datum 05-11-2014

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over het traject dat wij willen volgen om het beleid op het gebied van duurzame energie en duurzaamheid in bredere zin te actualiseren.

In het coalitie-akkoord hebben wij afgesproken dat duurzaamheid een uitgangspunt is in alles wat we doen. We continueren de inzet om in 2035 een energieneutrale stad te zijn.

Wij hebben op 8 oktober j.l. met de raadscommissie beheer en verkeer op een informele manier gesproken over de koers die we daarbij kunnen volgen. Een koers die vooral ook oog heeft voor de rol die we als overheid kunnen spelen in samenwerking met burgers, bedrijven en kennisinstellingen.

Een verslag van die commissiebijeenkomst vindt u als bijlage bij deze brief.

Wij verwijzen ook naar de ontwerpbegroting 2015 die wij onlangs hebben gepresenteerd. In de paragraaf duurzaamheid geven wij aan dat we nog in 2014 een intensief traject willen doorlopen om te bepalen hoe het energieprogramma opnieuw op het doel energieneutraal in 2035 kan worden gericht.

Daarnaast willen we met in achtname van het coalitieakkoord specifieke doelen formuleren voor versterking van duurzaamheid in het reguliere beleid.

Om de gedachten te bepalen voor uw discussie in de raadscommissie noemen wij vast een aantal invalshoeken en aandachtspunten.

1. Het coalitieakkoord, zowel inhoudelijk als wat de rol van de gemeente betreft.

Onder 'verduurzamen' is in het akkoord aangegeven dat we koersen op een energieneutrale stad in 2035 volgens de vastgestelde sporen van zon, wind, warmte, groen gas en energiebesparing. Maar duurzaamheid is breder: we gaan bewust en verstandig om met grondstoffen, we ondersteunen ecologisch beheer, we kiezen voor duurzame mobiliteit, we geven ruimte aan 'de eetbare stad'. We geven als gemeente het goede voorbeeld door stevig in te zetten op duurzaam inkopen en aanbesteden. We willen dat duurzaamheid een nieuwe motor is van de wijkvernieuwing. Maar daarbij gaan we ook voor verandering door meer ruimte te geven aan de samenleving: we geven ruimte aan duurzaam ondernemerschap, we willen een creatieve omgang met regelgeving.

Woningbouwcorporaties, private ontwikkelaars, marktpartijen en bewoners hebben we nodig voor een gebiedsgerichte verduurzaming van de huurvoorraad. Als overheid reiken we aan particuliere woningeigenaren actief mogelijkheden aan, bijvoorbeeld via Groningen Woont Slim. We stimuleren innovaties als bijvoorbeeld zonneweides (energielandschappen) op lege terreinen. Mensen kunnen hieraan via een coöperatie meedoen.

2. *Urgentie en legitimatie*

Het thema duurzaamheid vult politieke agenda's op het mondiale, nationale, en lokale schaalniveau. Wat zijn de grote vraagstukken daarbij?

Op de lokale schaal gaat het in ieder geval om de leefomgevingskwaliteit van de inwoners. Dit omvat het traditionele milieubeleid, maar ook ecologie en in toenemende mate het omgaan met de gevolgen van een warmer klimaat ('warmtestress').

Daarnaast nemen wij medeverantwoordelijkheid voor effecten op hogere schaalniveau's: om te beginnen voor klimaatverandering, maar ook verlies van biodiversiteit, en het schaarser worden van grondstoffen (waaronder zeer essentiële zoals fosfaat).

Daarbij is er een synergie met economische innovatie, met stadsontwikkeling, met vestigingsplaatsfactoren, met gezondheid en met armoede (woonlasten).

Steeds vaker wordt hierbij ook 'sociale duurzaamheid' genoemd: burgers willen meer invloed kunnen uitoefenen op hun eigen woonomgeving, energievoorziening, zorgbehoefte, woonlasten, voedselvoorziening.

3. *Dilemma's*

Zoals in het verslag van de raadscommissie al genoemd is, moet verder nagedacht worden over de rol van de gemeente:

- Wat doe je zelf als overheid en wat laat je over aan stadjes en organisaties?
- Wat doe je als stad, en wat doe je als regio?
- Leggen we terecht een zwaar accent op energie? Welke andere thema's vragen evenzeer om aandacht?
- Welke koers varen we met geothermie? Dit heeft een grote potentie in het bereiken van een energieneutrale stad, maar vraagt grote investeringen met bijbehorende risico's.
- Welke rol spelen de aardbevingen? Hierdoor is sprake van een regio in verandering, wat ook (economische) kansen biedt.
- Welke rol speelt de ontwikkeling van kennis in dezen? Hier ligt een meerwaarde van Groningen.

Wij menen dat het lopende energieprogramma een hoge prioriteit verdient en een nieuwe impuls nodig heeft om meters te gaan maken met duurzame energie.

Daar zullen wij partners en kennisinstellingen hard bij nodig hebben. Niet alleen wat hun kennis betreft, maar ook om gezamenlijke daadkracht te organiseren, op weg naar een energieneutrale woningvoorraad, stappen op weg naar een duurzame energie-infrastructuur, reductie van energie in de sectoren bedrijven en mobiliteit.

Het te actualiseren energieprogramma willen wij vooral ook afstemmen op de Noord-Nederlandse energieagenda 'Switch' die wij mede ondersteunen.

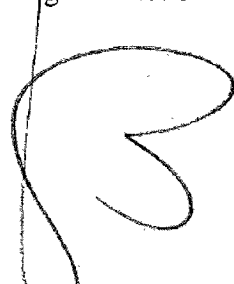
Maar ook de andere genoemde thema's willen we opnieuw scherpstellen. Ook daarbij zullen we de Groningse samenleving vragen op onze voorstellen te reageren en zelf met ideeën te komen.

Het jaarlijkse budget van € 2 miljoen willen liefst zo inzetten dat dit aanvullend is op de inzet uit de samenleving.

Zoals gezegd, betekent een zorgvuldige voorbereiding dat we ook de externe partijen enige tijd moeten gunnen om mee te denken. Wij denken daarom in het eerste kwartaal van 2015 concrete voorstellen met uw raad te kunnen bespreken.

In de raadscommissie beheer en verkeer van 19 november a.s. wordt het beoogde traject besproken. Wij nodigen u uit bij die gelegenheid met noties te komen om uitgangspunten te formuleren voor de actualisering van het duurzaamheidsbeleid.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

Workshop energie en duurzaamheid – 8 oktober 2014

Wethouder Gijsbertsen leidt de workshop in. Hij stelt dat het nodig is een balans te zoeken tussen de eigen duurzaamheidsambities van de gemeente en de totaal nieuwe samenhang en verhoudingen.

Dat leidt tot dilemma's als:

- Wat doe je zelf als overheid en wat laat je over aan stadjes en organisaties?
- Wat doe je als stad, en wat doe je als regio?
- Wat is in het streven naar duurzaamheid de verhouding tussen energie (traditioneel) en groen (neemt grote vlucht)?
- Wat doe je met geothermie? Is een belangrijk element in de duurzaamheidsgedachte, heeft grote potentie...
- Welke rol spelen de aardbevingen? Er is hierdoor sprake van een regio in verandering, dat biedt ook (economische) kansen...
- Welke rol speelt de ontwikkeling van kennis in dezen? Hier ligt een meerwaarde van Groningen.

Professor Gerard Dijkema van de RuG geeft vervolgens een presentatie over de ontwikkelingen rond klimaat, duurzaamheid en energie. Energie is op dit moment mainstream, er wordt veel nagedacht over energietransitie, maar dit vraagt lange tijd en lange adem. Hij stelt onder meer dat Groningen goed bezig is en zeker bij de koplopers hoort. De vraag is: hoe houden we dit vast en waar kunnen we versnellen. Onderzoeken tonen aan dat de klimaatverandering de komende jaren zal meevallen (voer voor klimaatsceptici) maar daarna ineens heel snel zal gaan. Voor de rest van Dijkema's betoog zij verwezen naar de ppt-presentatie.

De aanwezigen gaan in twee groepen uiteen voor verder gesprek. De ene groep bespreekt de thema's 'Stad en stadje' en 'Gresco en energiebesparing', de andere groep de thema's 'warmte' en 'biobased economy'.

Stad en stadje

Probleemstelling: de 'beweging van onderop' is een aanname; ondertussen heeft bijv. Grunneger Power het lastig; welke belemmeringen ziet men, wat moet de overheid daarmee, hoever moet je daarin als overheid gaan?

De volgende mogelijke belemmeringen komen ter tafel: zonnepanelen zijn niet te betalen, mijn dak is niet geschikt, je werkt het liefst samen met je burens maar dat lukt niet altijd, er is een drempel om de website te bezoeken, het gedoe eromheen m.b.t. overstappen, de Green Deal is afgewezen. De gemeente wordt toch wel gezien als het 'oliemannetje' in dezen en zou m.n. moeten investeren in faciliteren, het verbeteren van de 'bereikbaarheid', het ontwikkelen van een duidelijk aanbod en het voorleggen van heldere keuzes, het vertellen van de positieve verhalen, het creëren van een imago ('met zonnepanelen op je huis hoor je erbij'). Verder worden genoemd het verwerken van duurzaamheid in het armoedebeleid, een doelgroepbenadering, het opzetten van een 'kredietbank' voor duurzaamheid (evt. ook voor het MKB, waarvoor de incentive veel minder is), het aansluiten bij het wijkgerichte werken, het faciliteren van buurten, een PR-campagne m.b.t. *Groningen woont slim*

('u betaalt teveel'), evt. een huis-aan-huis campagne, een revolverend fonds, zorgen voor één loket, de corporaties faciliteren met een concrete businesscase, het opzetten van een netwerk energie-ambassadeurs (zet studenten in om projecten te begeleiden). Belangrijk is om vanuit de mensen te denken, en niet vanuit een hoog abstractieniveau.

Gresco en energiebesparing

Probleemstelling: het laatste stapje (van label B naar label A) is vaak het duurst; wat is dan de keuze: liever 50 gebouwen naar label B of 20 naar label A (icoon-functie)?

De groep kiest vrij unaniem voor het eerste: 50 gebouwen naar label B. Voorwaarde is dan wel dat je het bereikte resultaat ook zichtbaar maakt. Wees als overheid een helder voorbeeld! Verder vindt men het belangrijk dat voor elk gebouw een verantwoordelijke wordt aangewezen, die op de energiebesparing wordt afgerekend.

Warmte

Het programma uit 2012 moet worden herzien. De vraag is: wat is de volgende stap? Het is belangrijk om de regie op de ondergrond te houden. Het project Geothermie Zernike is in voorbereiding. In april 2015 wordt de raad gevraagd om een go of no go te geven. Op dit moment wordt hard gewerkt om in april tot een zorgvuldig besluit te kunnen komen. O.a. wordt nu al gewerkt aan het ontwerp van een warmtenet en worden door WarmteStad afspraken gemaakt over afname van warmte in de nabije toekomst. WarmteStad is hiervoor onder andere in gesprek met de woningcorporaties, de universiteit en de Hanze hogeschool. Voor 2017 kan een geothermiebron inclusief een warmtenet gemaakt en aangesloten zijn op flats en andere bestaande bouw in Paddepoel en Selwerd. Ook in koopwoningen kan men kiezen voor aansluiting. De warmtepreizen liggen 10% onder de gasprijs. Het eerste streven is 4.000 huishoudens, maar om het werkbaar te houden voor langere tijd zijn 8.000 huishoudens nodig. Er liggen mogelijk ook kansen voor riothermie (warmte uit het riool), bijv. door de aanpak zuidelijke ringweg (verleggen riool) voor zwembad de Papiermolen.

De vraag is: doe je het als overheid zelf of laat je het over aan de markt? In het laatste geval is het risico dat het niet gebeurt. Bovendien: wie is die markt?

Biobased economy

De gemeente heeft eigen biomassa, kostte eerst geld, levert nu geld op in sommige gebieden. Wat zetten we op in met reguliere afval: gaan we voor recyclen of voor de goedkoopste oplossing? Biomassa is moeilijk uit grijze containers te halen. Verwerkingsmachines zijn aan vervanging toe. Afvalverbranders zouden misschien aan warmtenet kunnen leveren.